

Vanførefonden

Årsberetning 2008/2009

FORSIDEBILLEDE: BASKETBALL-SPILLERE

FOTOGRAF: DARREN LUM

Årsberetning

for Vanførefonden 2008/2009

Vanførefondens oprettelse og formål

Vanførefonden blev stiftet den 24. maj 1955 af statsminister Viggo Kampmann. Vanførefondens formål er bl.a. at støtte aktiviteter og anlæg for fysisk handicappede medborgere i det omfang sådan støtte ikke ydes af det offentlige.

Vanførefonden har i mere end 50 år støttet initiativer, som gennemgribende har været med til at forbedre vilkårene for fysisk handicappede i Danmark.

Formandens beretning

Af formand Pia Gjellerup

Vanførefonden har i regnskabsåret 2008/2009 givet tilskud til i alt 35 projekter. Fonden har uddelt godt 6,1 mio.kr mod knapt 5,4 mio. kr året før. Alle 35 projekter er naturligvis vigtige på hver sit område, formanden Pia Gjellerup valgte i beretningen at fremhæve nogle enkelte.

Ferie- og studierejser

Traditionen tro er en stor del af den ydede støtte gået til ferie og rejser for mennesker med handicap. "Dansk Handicap Forbund" har modtaget 2,3 mio. kr. til sommer- og juleophold på deres feriecenter Sct. Knudsborg. Her får ca. 200 svært handicappede mulighed for et pusterum fra hverdagen. Også "Handicappede børns ferier" har i året modtaget tilskud. Til grupperejser er der ydet støtte på 50.000 kr., som er med til at give mange børn og unge en god ferieoplevelse. Egmont Højskolens studierejser, der er et obligatorisk tilbud til skolens elever, er et projekt, vi har støttet gennem en årrække. Tilbuddet har til formål at fremme elevernes evne og lyst til bl.a. at gøre sig gældende i international sammenhæng samt lære at klare alle de praktiske forhold ved en udlandsrejse. I år går turene til Malta, Rom, Kina, Japan, Tanzania, Barcelona og Ungarn. Fonden har støttet med 190.000 kr.

Sport

En anden tradition er støtte til sportsaktiviteter, og i regnskabsåret er der givet midler til etablering af et sejlsportscenter, indretning af et motions- og fitness center, hvor tilgængelighed og maskiner er tilpasset fysisk handicappede, opstart af en kørestols-tennis-klub samt til ridning, håndcykler og el-hockeykørestole.

Bestyrelsen har diskuteret støtten til sportsaktiviteter særlig intenst i det forløbne år. Vi har en fælles opfattelse af, at sportsaktiviteter kan være med til at bryde vejen til gode oplevelser på mange andre af livets områder. Bedre fysik, mere fællesskab og øget selvbevidsthed er nogle af de gevinster, der opnås.

Dokumentarfilm om paralympiske sportsstjerner

Som bekendt blev De Paralympiske Lege afholdt i Beijing i september 2008, og i den forbindelse blev to af Danmarks største paralympiske stjerner portrætteret i en dokumentarfilm, der fortæller en livsbekræftende historie om kampen for ikke at lade sig begrænse af et handicap, men tværtimod bruge det som en drivkraft for at nå toppen. Vanførefondens støtte til filmen var 50.000 kr. Filmen, der blandt andet blev bl.a. vist i TV2 og fik megen ros, har også været inspirerende for bestyrelsens drøftelser, men uden at fonden har mistet fokus på den mere hverdagsagtige og almindelige udøvelse af handicapsport.

Formand : Pia Gjellerup

Tilgængelighed til transport og naturen

Danske Handicaporganisationers Ungdom, en gruppe ved navn S sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH), har igangsat en kampagne, der skal sætte fokus på unge med handicap og deres problemer bl.a. i deres møde med den offentlige transport, der langt fra altid tilgodeser de unges behov for tilgængelighed. For at undgå isolation er det vigtigt, at alle unge med handicap har mulighed for at leve et normalt og udadvendt ungdomsliv, hvor de kan møde andre unge mennesker – med og uden handicap. Kampagnen skal oplyse og skabe fokus blandt politikere, busselskaber og offentligheden. Til dette projekt er der givet støtte på 60.000 kr.

Projekt "Mulighedernes Land" er et større projekt, hvor Realdania og Thisted Kommune vil udvikle landdistrikter og arbejde for at så mange som muligt kan benytte sig af de mange tilbud og attraktioner, som Danmarks rige natur byder på. Sammen med bl.a. Sahva Fonden – nu Bevica Fonden – støtter vi projektet, så vi sikrer, at bevægelseshæmmede får den optimale adgang til de mange tilbud. Projektet er støttet med 1. mio. kr.

Tænketaank om botilbud

"Fremtidens botilbud" er et projekt, hvor der etableres en tænketank, hvis opgave er at skabe en ny og tidssvarende vision for botilbud for mennesker med handicap. Tænketankens arbejde skal resultere i en række konkrete værktøjer og guidelines, som skal inspirere og skabe fokus på de mange forskellige aktørers indsats på boligtilbudsområdet. Det Centrale Handicapråd har taget initiativ til en kritisk dialog og en grundlæggende nytænkning af både organisering og indhold i de botilbud, samfundet stiller til rådighed, og rådet ønsker at gennemføre projektet, således at en ny fælles vision på området opnås. Fondens støtte til projektet er på 200.000 kr.

Projektet har givet anledning til en mere principiel drøftelse i bestyrelsen, idet vi fandt, at projektet – ud over at det var strengt nødvendigt – også burde have kaldt på en mere substantiel støtte fra offentlig side. Vi har derfor samtidigt med en velkomst til den nye minister på det sociale område benyttet lejligheden til at gøre hende opmærksom på, at der kan spores en tendens til, at det offentlige trækker sig en smule tilbage fra sine forpligtelser over for de mange mennesker med fysiske bevægelseshandicap. Vi ser meget gerne, at denne tendens ikke uddybes – snarere tværtimod.

Hverdagsliv for børn

Livskvalitet og deltagelse i det almindelige sociale hverdagsliv for børn med spastisk lammelse er undersøgt i et europæiske projekt, men der mangler viden om, hvordan børnene trives i teenageårene, hvor kammeratskab og forholdet til det andet køn dominerer. Statens Institut for Folkesundhed er i gang med en analyse, der vil give mulighed for at udvælge hvilke tilbud, der giver højest livskvalitet og størst deltagelse i samfundslivet for disse børn og unge. Dette projekt er støttet med 200.000 kr.

Personlegater

Endelig vil jeg nævne vor uddeling af personlegater, som vi anser for at være yderst vigtige, idet den enkelte modtager får mulighed for lidt ekstra til hverdagen. Det kan være et TV, nye møbler, en lille ferie eller blot til daglige fornødenheder. I regnskabsåret har vi støttet 166 personer med i alt 696.000 kr

Indtægter

På indtægtssiden vil jeg nævne, at vi i regnskabsåret har modtaget 3,6 mio. kr. i arv mod sidste års 3 mio. kr. Dette beløb går som sædvanlig direkte ind i fondens formue, således at afkastet kan være med til at fastholde vores pæne uddelingsniveau. Med hensyn til modtagne bidrag, er niveauet næsten som sidste år, 1.041.000 kr. mod sidste års 1.084.000 kr. Heraf udgør tips- og lottomidlerne 900.000 kr.

Flyttedag

Fra vores helt egen boldgade vil jeg nævne, at sekretariatet holdt flyttedag i marts måned.

Vores lejemål hos Sahva Fonden blev opsagt i forbindelse med, at Sahva Fonden solgte Sahva A/S, og vi måtte derfor se os efter andre lokaler. Det er lykkedes for os at få lokale i Sundhedsorganisationernes Hus på Nørre Voldgade (ved Nørreport Station).

Det er et hus, hvor seks organisationer (Danske Fysioterapeuter, Ergoterapeutforeningen, Parkinsonforeningen, Kost & Ernæringsforbundet, Danske Patienter og Dansk Tandplejeforening) har slået sig sammen med fælles reception, kantine og teknik.

Tak til bestyrelsen

Til sidst vil jeg takke bestyrelsen for det fine og kvalificerede samarbejde, som vi har haft i dette år. Det var naturligvis med en anelse uro, jeg satte mig for bordenden som ny formand efter Palle Simonsen. Men den stemning og det engagement, som Palle havde gjort til selvfølgelig elementer i bestyrelsesarbejdet, har jeg fået lov til at få glæde af i fortsættelsen. Jeg ser meget frem til vores videre samarbejde om Vanførefondens vigtige opgave.

Vanførefondens Priser

Vanførefondens forskerpris 2009 gik til Louise Bøttcher

Vanførefonden indstiftede i 1994 "Forskerprisen". Prisen er på 100.000 kr., og den overrækkes modtageren ved fondens årsmøde. Fonden uddeler prisen til en forsker, som gennem sin forskning bidrager til at begrænse forekomsten af fysiske handicap på grund af sygdom, medfødte lidelser eller tilskadekomst.

Prisen er dog ikke knyttet til bestemte fag eller forskningsområder og kan derfor gives til forskere, som øger samfundets erkendelse af konsekvenserne af fysisk handicap.

Vanførefonden anmoder hvert år landets universiteter og forskningsinstitutioner om indstillinger til prisen.

Gunnar Schiøler fra Vanførefonden havde atter den store glæde at uddele forskerprisen og sagde bl.a.:

Der er noget betryggende, men også lidt spændende ved ting, der vender tilbage år efter år. Bliver det lige så godt, som det plejer? Det bliver altid forår på denne tid – det står ikke skrevet nogen steder, at det skal være sådan, men det er bare sådan. Evtigt livsbekræftende. Det er også på denne tid Vanførefonden holder sit traditionsrige årsmøde, det står til gengæld skrevet i vedtægterne, at det skal være sådan.

Blandt traditionerne er - nu på 16. år - uddelingen af vores forskerpris. Det står også skrevet, at det skal være sådan, og det er også livsbekræftende. Livsbekræftende, fordi det hvert år er godt at se, at der foregår så megen kvalificeret forskning, der kan bidrage til, at medborgere med fysiske handicap kan få reduceret de begrænsninger, der følger med handicap af alle arter.

Livsbekræftende er det også at se, at forskningen beskæftiger sig med opgaver, der går langt ud over en mere eller mindre vellykket afhjælpning af de legemlige skavanker, men ser på hele mennesker og de mange forskellige forhold, der bestemmer, om en person kan leve et godt liv.

Vi har set det i mange af de indstillinger, vi har fået i årenes løb, og årets prismodtager er et fornemt eksempel på denne forskning i en meget vanskeligt stillet handicapgruppes problemer og behov.

Den gruppe af handicappede, det drejer sig om, er børn med cerebral parese, som ofte rammes på deres evne til at frit bevæge sig rundt samt deres evne til at tale, hvilket giver problemer med hensyn til kommunikation. Skrivning og betjening af kommunikationsapparater lige fra kuglepenne til elektroniske vidundere kan være så besværligt, at det forstørrelser følgerne af grundårsagen til at synes helt uoverstigelige.

Vi har i år valgt at give forskerprisen til en forsker, der arbejder i det komplicerede krydsfelt mellem motoriske, psykologiske og neurobiologiske problemstillinger. Denne forsker er ekstern lektor, cand. psych., ph.d. Louise Bøttcher fra Institut

for Psykologi ved Københavns Universitet, og desuden projektansat ved Geelsgårdskolen, hvor hendes forskningsprojekt samler sig om skolens elever, der alle har svære fysiske handicap, og hvor en stor udfordring er medinddragelsen af børnenes perspektiv på trods af, at mange af dem mangler sprog.

Kære Louise Bøttcher

Når man sidder med bunken af indstillinger til forskerprisen, er der altid nogle, der fanger interessen med det samme, som så at sige slår flere gnister end de andre. I år stod der Louise Bøttcher på den indstilling, der straks begejstrede mig. Ikke fordi at vi her havde fat i en indstilling af en ældre garvet forsker med en lang akademisk karriere bag sig. Slet ikke. Man kan tværtimod tillade sig at sige, at du som udgangspunkt for en prisuddeling nok lå i et kritisk ungt felt af universitetets forskerstab.

Men det område, du beskæftiger dig med, er set gennem vores briller så væsentligt, og det du allerede har præsteret, er så godt og så kvalificeret gennemført, at man kun kan bøje sig i respekt for den målbevidste forsker, du rummer. Det er glimrende sagt i et afsnit af dekanens indstilling som siger:

"(hendes) faglige erfaring, teoretisk såvel som praktisk ... har været et stabilt grundlag for hendes studier og arbejde inden for det neurofysiologiske område, men hvad der har været specielt for Louise er, at hun ikke er standset her, men har villet give et teoretisk grundlag for at skubbe de neurobiologiske grænser, som cerebral parese giver børn i deres udviklingsforløb. Hun har ligeledes i sin udforskning af børn med cerebral parese og deres udvikling formået at medinddrage de engagementer, børn måtte have, under de specielle forhold, som cerebral pareses neurobiologiske grænser giver. Barnets engagement og motiver har Louise set som centrale i sit arbejde for at formulere pædagogiske strategier til at støtte børns udvikling".

Det er en god beskrivelse af din tilgang til din samfundsvidskabelige forskning, og dekanen – og vi – er jo ikke ene om, at synes din forskning fortjener opmærksomhed og påskønnelse. Du har ved siden af forskningsarbejdet kunne bringe dine resultater ud over rampen – ikke bare her i landet, men også i internationale fagkredse både som forfatter, underviser og aktiv konferencedeltager.

Der er også en anden dimension i din virksomhed, som skal nævnes her. God forskning og vigtige forskningsresultater er altid væsentlige, men det hele kan risikere at blive spærret inde i det berømte elfenbenstårn, hvis det ikke kan omsættes og viderebringes til brug ude i det praktiske liv hos de mennesker, det berører.

Den opgave formår du også at løfte både i din undervisning og i dine bøger. At du gør det rigtig godt fremgår klart af din publikationsliste, men vel mest tydeligt af den kendsgerning, at du sammen med en kollega har fået den samfundsvidenskabelige lærebogspris for bogen: "Psykologi relateret til mennesker med handicap".

Jeg synes, alt dette er meget flot og imponerende, og du har dermed gjort det let for os i priskomiteen at enes om, hvem der skulle have årets forskerpris. Og så blev det i år på betryggende måde ligeså godt, som det plejer.

Til lykke med prisen.

Forskeren Louise Bøttcher takkede for både prisen og anerkendelsen i en takketale og forklarede, hvorfor det er så vigtigt at arbejde med børn med handicap.

"Tusind tak for anerkendelsen, jeg er rigtig glad for at modtage Vanførefondens Forskerpris. At få denne pris bekræfter, at det man laver giver mening - også for andre.

Cerebral Parese (CP) skyldes en hjerneskade, som påvirker muskelkontrollen, men ikke nødvendigvis den generelle intelligens. Der er ca. 300 børn med CP i almindelige danske skoleklasser. Mange af disse børn har indlæringsvanskeligheder, og det er vigtigt for mig at forstå, hvad det vil sige at være barn med et handicap, og hvordan vi kan skabe de bedste udviklingsmuligheder for børn med handicap.

De grænser, som handicappet sætter for barnets indlæring, kan rykkes. Børnene fødes ind i en verden, der ikke er egnet til børn med handicap. Problemet er, at der ofte er et misforhold mellem barnets udviklingsmæssige niveau og de krav, barnet møder i sin hverdag. Konsekvensen er, at mange børn med CP i dag tabes, idet de ikke får den uddannelse, som både de og samfundet kunne have gavn af.

At arbejde sammen med dem kræver andre strategier, og det synes jeg er dejligt at arbejde med. Børnenes indlæring kan forbedres afgørende, så de på sigt kan blive produktive medborgere og aktive deltagere i samfundslivet. Med små justeringer i dagligdagen kan man støtte børnene i at lære, f.eks. ved at indøve gode arbejdsmetoder og indlæringsstrategier

Samtidig er børn med handicap også bare børn, ligesom andre børn. Hvis vi tager almindelige børn, så er der en almindelig forståelse af, at motivation har betydning for læring hos børn uden handicap. I forskningen af børn med handicap

inddrages motiver og motivation sjældent. Her handler det i stedet om, hvad børnene kan og ikke kan lære på grund af deres handicap. Men børn med handicap har også ting, de godt kan lide at lave eller gerne vil komme til at gøre, og det har betydning for deres læring. Det bliver ofte glemt, fordi de har et handicap", sagde Louise Bøttcher.

Gunnar Schiøler

Louise Bøttcher

Vanførefondens Priser

Vanførefondens opmuntringspris 2009 gik til Jørgen Lenger

Pia Gjellerup

Jørgen Lenger

Vanførefonden indstiftede i 1994 "Opmuntringsprisen", der er på 25.000 kr., og som overrækkes modtageren på årsmødet. Prisen uddeles til en person, som har gjort en uegennyttig og bemærkelsesværdig indsats for at lette dagligdagen for fysisk handicappede. Formanden for Vanførefonden Pia Gjellerup begrundede årets valg således:

Jørgen Lenger er en central person i dansk handicappolitik. Godt nok er han ansat i Muskelsvindfonden, men han har altid holdt sig for øje, at målet var og er at forbedre forholdene for alle mennesker med handicap – uanset handicapets art. Jørgen ved, at sammen står vi stærkere, og han lægger derfor stor energi i at arbejde på tværs af handicaporganisationerne – i direkte dialog med de enkelte organisationer eller som en del af det arbejde, som foregår i Danske Handicaporganisationer (DH). Jørgen har altid fingeren på pulsen og forstår at placere sig der, hvor de aktuelle udfordringer i dansk handicappolitik er, så fingeraftrykene bliver så tydelige som muligt.

Hans arbejde har givet talrige resultater. Et af dem er juvelen i dansk handicappolitik, nemlig den individuelle hjælpeordning efter lov om social service § 96. Det er i høj grad hans fortjeneste, at fundamentet for denne ordning blev så stærkt og levedygtigt, som det viste sig at blive. Jørgen har tillige om nogen kæmpet for at sikre, at intentionen med

merudgiftsydelsen efter lov om social service § 100 efterleves, så mennesker med handicap, der har behov for og ret til denne ydelse, også får den tilkendt. Endvidere har han ydet et væsentligt bidrag til at sikre handicaporganisationerne mulighed for at drive og videreudvikle behandlingssteder for medlemmerne.

En af hemmelighederne bag Jørgen Lengers resultater er hans evne til at samarbejde. Han kan samarbejde med alle mennesker i den gode sags tjeneste. Det beviste han allerede for snart mange år siden, da han som medlem af Århus Byråd og ansat i Århus Kommune samarbejdede bredt med alle politikere uanset politisk observans og alle ansatte for at sikre den individuelle hjælpeordnings fundament.

En anden af hemmelighederne er, at Jørgen kender, forstår og kan operere i det aktuelle politiske system, samtidig med at han tænker og arbejder strategisk og langsigtet. Det er egenskaber, som gør Jørgen kendt og respekteret i handicapverdenen, men også i det administrative system, hvor lovgivningen forberedes. Hans stemme er en af dem, politikere og embedsmænd lytter til, også når hans platform er de forskellige råd og nævn, han i tidens løb har været medlem af, fx Det centrale Handicapråd, Patientklagenævnet og Ankestyrelsen.

Endelig gør det ikke Jørgen Lengers gennemslagskraft ringere, at han er en mester i at udtrykke sig direkte. Han vikler ikke budskaberne ind i florumvundne vendinger, men taler og skriver, så det er til at forstå. En egenskab, der nogle gange gør ham frygtet af de kommuner, som lægger sig ud med retssikkerheden i forhold til mennesker med handicap. De ved nemlig godt, at når Jørgen Lenger kan pege på et problem, så er der sikkert noget at komme efter.

Selv om Jørgen Lenger er en mand med indflydelse og synlige resultater, er han uselvvisk og stiller gerne sin viden til rådighed for alle andre, som kan have gavn af den. Det er heller ikke ham, der sætter sig selv på forsiden eller på dagsordenen. Måske fordi han er en privat og lidt genert person, men først og fremmest, fordi sagen for ham er vigtigere end personen.

Man skulle tro, Jørgen havde et handicap, kunne man polemisk sige. Han har empati i forhold til de mennesker, han arbejder for. Hans dybe forståelse har sammen med hans viden gjort gavn for rigtig mange mennesker med handicap gennem rigtig mange år.

Tillykke med prisen

En beskeden og glad Jørgen Lenger takkede for opmuntringsprisen.

Jørgen Lenger modtog prisen og synes, at det var en stor opmuntring, og han indrømmede, at han ikke havde det let med at få ros,

selvom han var både glad og stolt. I de 30 år han havde været med i handicappolitik var der sket mange gode ting.

Og derefter gik han vanen tro over til at se frem mod de kommende udfordringer. Han sagde bl.a.: ”Vi har opnået rigtig mange handicappolitiske fremskridt, og vi gør det fortsat. Jeg synes dog, det fremstår stadig tydeligere, at vi også har delt os selv op i et A-hold og et B-hold, hvor B-holdet får mindre både praktisk og økonomisk kompensation end A-holdet. På B-holdet finder vi de svageste handicapgrupper, dem der ikke selv kan slås, og dem med de svageste handicaporganisationer. For mig at se er den største udfordring for fremtiden at motivere de stærke personer og de stærke organisationer i vore egne rækker til at hjælpe B-holdet, så de får bedre muligheder for et liv som andre mennesker”.

Herefter fremhævede han el-hockey sporten, der er en sportsgren som børn og unge med et fysisk handicap kan lære og som giver deltagerne selvværd, der er med til at løfte dem i de kampe, de alt for ofte er nødt til at føre udenfor banen. Det giver børn og unge styrke.

”Det er også en stor opmuntring at se dem spille og i el-hockey sporten bygges der bro mellem A-hold og B-hold”, sagde han og tilføjede, at han efter skattevæsenets havde fået sin del ville overdrage resten af pengene til elhockey sport for børn med handicap.

Gunnar Schiøler

Louise Böttcher

Jørgen Lenger

Pia Gjellerup

Rehabilitering er mere og andet end genoptræning af kropslige funktioner

Af seniorforsker, ergoterapeut ph.d. Tove Borg
Modtager af Vanførefondens Forskerpris 2008

I begyndelsen af dette årti er rehabilitering blevet genstand for øget opmærksomhed fra både professionelle, politikere og forskere i Danmark. Internationalt har rehabilitering været et betydningsfuldt tema i årtier, blandt andet i kraft af WHO's arbejde. I dag bruges begrebet i forbindelse med stadig flere sygdomme og traumer - i forbindelse med hjerneskadede borgere og mennesker med kræft, i forbindelse med hjerte-kar-sygdomme, kronisk obstruktiv lungelidelse, psykiatriske sygdomme m.v.. Der benyttes i forvejen et begreb om genoptræning, som i visse sammenhænge synes at stå for noget lignende, i andre at blive begrænset til fysisk træning. Hvad betyder det så, at mange - ikke mindst sundhedsprofessionelle - bliver ved med at gøre opmærksom på, at rehabilitering er mere og andet end genoptræning af kropslige funktioner og daglige færdigheder? - og at rehabilitering kræver flere og andre indsatser og ressourcer? Det skal denne artikel dreje sig om.

Velfærdsstatens tilbud

Når regioner og kommuner organiserer og tilrettelægger, og når sundhedsprofessionelle varetager deres indsatser, kommer forståelsen af rehabilitering og genoptræning til udtryk i handlinger.

Ser vi på de indsatser, der tilbydes borgere med funktionsevnebegrænsninger i forbindelse med sygdomme og traumer, er det ikke svært at få øje på initiativer, der er rettet mod genoptræning af kroppens funktioner og træning af personlige og praktiske færdigheder, der er en forudsætning for et dagligliv. Det er straks vanskeligere at få overblik over i hvilket omfang tilbuddene omfatter støtte til borgernes håndtering af de psykologiske og sociale forandringsprocesser, som ledsager mange sygdomme, og som er vanskelige at håndtere.

Robert Murphy, der var rehabiliteringsforsker og selv ramt af rygmarvsskade med lammelser af ben og underkrop til følge, skrev i 1988: Når man har erhvervet sig et handicap senere i livet - bliver det klart for en, at man ikke er blevet opdraget af forældre med handikaps. Man er heller ikke vokset op blandt handikappede og har på den måde lært at leve som handikappet. Det at leve med nedsatte funktioner og det at møde forandrede sociale betingelser er noget, der skal læres forfra (Murphy et al, 1988). Samtidig kan visse funktionsnedsættelser i sig selv vanskeliggøre læreprocesser. En nedsat hukommelse eller manglende evne til at forestille sig, hvordan en bevægelse skal gennemføres (ofte kaldet 'usynlige handikaps') er eksempler på symptomer, der kan vanskeliggøre en selvstændig håndtering af forandringerne. En sådan proces kræver hjælp og støtte, hvis den skal lykkes

Nye begreber

I 2004 blev der i Danmark præsenteret en definition af rehabilitering som i højere og højere grad vinder udbredelse: 'Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagfolk. Formålet er, at borgeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og meningsfuldt liv. Rehabilitering baseres på borgerens hele livssituation og beslutninger og består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats.' (MarselisborgCentret 2004). Initiativet blev taget af Rehabiliteringsforum i Danmark og MarselisborgCentret og den blev formuleret på baggrund af en hvidbog udarbejdet af en tænketank. I 2005 blev definitionen i en lettere ændret formulering optaget i Sundhedsministeriets Terminologi for forebyggelse, sundhedsfremme og folkesundhed, der nu også anvendes af Sundhedsstyrelsen. Der fandtes allerede definitioner af rehabilitering, som den danske stat, danske regioner og kommuner skulle relatere deres ansvarsområder til, bla fra WHO. Den danske definition har imidlertid imødekommet ønsket om en afklaring af begreberne på dansk for at fremme kommunikation mellem de mange aktører.

Indtil for nylig har man ved genoptræning forstået initiativer til træning af kropslige funktioner. Kropslige funktioner er fx at kunne gå, at kunne gribe og holde fast, at kunne koordinere sine bevægelser, at kunne huske og at kunne koncentrere sig. Der er desuden en lang tradition for, at genoptræning omfatter genlæring af færdigheder, der indgår i menneskers dagligliv, som fx at spise, at tage tøj på, at færdes i egen bolig, at købe ind, at klare fritidsaktiviteter, at tage offentlige transportmidler m.v..

Denne forståelse har domineret den danske lovgivning. Der er professionelle, som har tænkt og handlet ud fra den bredere forståelse, men der har ikke generelt været klare lovgivnings- og ressourcemæssige rammer for det.

Siden 2004 har det nævnte rehabiliteringsbegreb gradvist fået mere og mere plads. Lovgivningsmæssigt er det også sket igennem en udvidelse af begrebet genoptræning. Fra 2005 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet brugt følgende definition af genoptræning: Genoptræning er en målrettet og tidsafgrænset samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og sundhedsfagligt personale. Formålet med genoptræning er, at borgeren opnår samme grad af funktionsevne som tidligere eller bedst mulig funktionsevne; bevægelses- og aktivitetsmæssigt, kognitivt, emotionelt og socialt. Mål og indhold for genoptræning fastsættes individuelt i samarbejde mellem parterne. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Notat vedr. præcisering af visse begreber i lovgivningen på genoptræningsområdet, 31. oktober 2005). Det mest markante ved udvidelsen af genoptræningsdefinitionen er, at der nu bruges et begreb om funktionsevne, som i henhold til WHO's internationale klassifikation af funktionsevne (Sundhedsministeriet 2002) omfatter mere end kropslige funktioner. Funktionsevne omfatter også borgerens aktivitet og deltagelse i de samfundsmæssige sammenhænge og omgivelser, de er en del af. Det legitimerer, at borgerens aktivitet og deltagelse i hverdagslivet og omgivelserne tages i betragtning i forbindelse med både genoptræning og rehabilitering.

Disse definitioner har den kontante betydning for borgeren, at de giver hjemmel for bestemte offentlige tilbud. De har desuden konsekvenser for det professionelle arbejdes indhold. Men de efterlader også udfordringer, som kalder på forskning og udvikling. Hvad skal vi forstå ved et selvstændigt og meningsfuldt liv, når den ramte person ikke kan opnå samme funktionsevne og samme liv som tidligere? Hvem og hvordan skal man tage stilling til, hvad der er den bedst mulige funktionsevne? Og hvad er det for en forandringsproces, borgeren er tvunget til at gennemleve? Forskning i borgernes egne perspektiver på processen kan nuancere dette.

En vellykket proces for borgeren

I forløbet tilstræbes det at sikre, at den enkelte når frem til samme grad af funktionsevne som tidligere. Der er her tale om et ideal. Men i de mange tilfælde, hvor man søger at sikre 'bedst mulig funktionsevne', er der behov for at afklare, hvornår genoptræning og rehabilitering kan betragtes som vellykket.

Neuropsykologerne Ben-Yishay og Prigatano beskriver en rehabiliteringsproces som en helbredelses- og adaptationsproces med flere trin, som borgeren skal gennemleve. I det vellykkede slutstadium forudsættes borgeren at være reintegreret i samfundet og i praksis på det niveau af produktivitet, der er mulig med hans blivende nedsættelser og med en fornyet oplevelse af 'ego-identitet' (Ben-Yishay & Prigatano, 1971).

Rehabiliteringsforskerne Axel Fugl-Meyer og Kjerstin Sjögren ser en rehabiliteringsproces som en proces, borgeren må håndtere og mestre. I de tilfælde, hvor borgeren ikke kan få et liv som tidligere, kan resultaterne af copingprocessen siges at være vellykket, når borgeren i den nye situation betegner sig selv som 'rask, men som en anden'. Et menneskes selvforståelse og identitet ændrer sig, når vilkårene for personens håndtering heraf ændres. Derfor bruger de vendingen 'som en anden' og frem for at fokusere på sygdom og funktionsnedsættelser baserer de deres model for resultater af rehabilitering på sundhed, forstået som menneskets evne til at handle. Derfor taler de om at blive 'rask'. Lykkes rehabiliteringsprocessen ikke, fremviser borgeren en negativ copingstrategi, hvor han enten oplever sig selv som en passiv, stigmatiseret og utilfreds tilskuer til livet eller som 'rask', men præget af funktionsbegrænsninger og benægtelser af disse. (Fugl-Meyer & Sjögren, 1984).

I min forskning har jeg mødt borgere i forskellige stadier af rehabilitering, hvor det ideelle mål med rehabiliteringen ikke, eller måske endnu ikke, var opnået. En borger havde – selv om han havde fået professionel rådgivning herom – endnu ikke forstået, at grænserne for de kropslige funktioners fremgang var nået. Denne borger blev ved med at satse på, at genoptræning og rehabilitering skulle bringe ham tilbage til tilstanden før sygdommen. Den manglende erkendelse betød, at han udskød og aktuelt gav afkald på at komme i gang med at tilegne sig de mange muligheder, der er for at lære at klare sig med begrænsede kropslige ressourcer. En anden borger havde nok erkendt, at situationen for hende ikke ville blive som tidligere, men hun havde ikke selv kræfter til at ændre sine krav og til at finde nye aktiviteter og værdier i et hverdagsliv, som kunne give mening for hende (Borg, 2003). I Fugl-Meyer og Sjögrens forståelse oplevede disse to borgere sig fortsat som 'syge'. De befandt sig imidlertid i en situation, hvor man ville kunne give dem professionel støtte.

De skulle gives muligheder for at eksperimentere med deres livsførelse i hverdagen for på den måde at finde former for aktivitet og deltagelse i hverdagslivet, der kunne tilfredsstille dem og give dem livsindhold. De skulle have sådanne muligheder stillet til rådighed for igen selv at lære at handle og agere - og for så vidt igen at forstå sig selv som raske.

Hertil kan føjes, at det at genvinde et meningsfuldt – måske forandret - liv gennem rehabilitering, ikke kun er et individuelt foretagende. For de fleste er forudsætningen for et godt resultat forbundet med, at situationen bliver gjort mulig i fælles bestræbelser mellem den borger, der har brug for rehabiliteringsprocessen og dennes nærmeste - familiemedlemmer, gode venner, eller andre som borgeren er afhængig af og forbundet med. Mennesket er et kollektivt væsen, det viser sig også i disse situationer. Et meningsfuldt liv er således også oftest et liv i fællesskab med andre.

Rehabilitering og genoptræning

Finder man denne forskning i rehabilitering velbegrunderet, kan man sige, at der er tre forbundne forhold, der har betydning for hvorvidt en rehabiliteringsproces opleves vellykket af borgeren: Det er (1) at borgeren gives støtte til at deltage i behandling og genoptræning og af sine kropslige funktioner, (2) at borgeren gives støtte til at genlære håndteringen af sit hverdagsliv med funktionsevnebegrænsningerne - evt. til at eksperimentere sig frem til et forandret hverdagsliv med ændrede aktiviteter og ændret deltagelse og (3) at borgeren gives støtte til at komme til forståelse med sig selv og andre i den forandrede situation. Det første forhold beror på et samarbejde mellem borgeren og flere forskellige professionelle. Det andet og tredje forhold klarer nogle alene evt. sammen med deres nærmeste, men langt de fleste har brug for professionel støtte til det, en støtte der også inddrager de pårørende.

Det at komme til forståelse med sig selv og andre, at udvikle sin selvforståelse og identitet, skal gerne række ud over det, som nogle vil kalde passiv tilpasning. Murphy og kolleger advarer mod en tilpasning, der sker for hurtigt og som begrænser borgerens udfoldelse, på områder som ikke nødvendigvis behøver at blive begrænset (Murphy et al, 1988). Der må først eksperimenteres med de mangfoldige muligheder, der altid er til stede – også sammen med andre. Rehabiliteringsprocessen bør ikke afsluttes, før borgeren selv anerkender at nu er han eller hun på rette spor i et forandret liv.

Man møder ofte det standpunkt, at de tre nævnte forhold må tages op i forlængelse af hinanden. Det er naturligvis sådan, at den sygdomsorienterede indsats, der drejer sig om overlevelse, kommer i første række. Men straks herefter er der mange grunde til, at både de situations- og samfundsorienterede indsatser også skal have plads – uafhængigt af hvornår det afklares, hvilket blivende funktionsevneniveau borgeren senere må lære at leve med.

Hvorfor borgerens hverdagsliv skal inddrages

Når det nu er borgerens funktionsevnenedsættelser, der giver adgang til de offentlige rehabiliterings- og genoptræningstilbud, hvorfor skal rehabilitering så relateres til borgeren hverdagsliv og ikke udelukkende til funktionsevnenedsættelserne? Her skal der nævnes nogle grunde.

Det er i hverdagslivet, det bliver klart for den enkelte, hvilken betydning de aktuelle og konkrete funktionsevnenedsættelser har. Der skal tages stilling til, hvilke aktiviteter, borgeren ikke kan gennemføre som tidligere, hvilke aktiviteter det faktisk er muligt at deltage i? Det skal afklares, om tidligere betydningsfulde aktiviteter kan udføres på andre måder? Og måske vil hidtil ukendte aktiviteter og uopdagede muligheder give nye kvaliteter i den forandrede livssituation.

Når den professionelle kender den betydning en bestemt deltagelse eller aktivitet har for borgeren, giver det også bedre muligheder for at han eller hun kan stille relevante forslag til genoptrænings- og rehabiliteringsindsatser, ligesom de kan tilrettelægges mest effektivt, når de er rettet mod det, der er betydningsfuldt og vigtigt for og i borgers hverdagsliv.

Hverdagslivet drejer sig om hele livssituationen. Her er de aktuelle funktionsevnenedsættelser ikke centrale til enhver tid, det er andre sider af livet, der fylder. Det rummer også de livsbekræftende grunde til at fortsætte livet, livslysten og alt det, der motiverer til at gøre noget. Det omfatter ud over de oplevede problemer også personlige ressourcer. Sociologen Birthe Bech-Jørgensen har udviklet et begreb om 'hverdagslivskræfterne', som de motiverende energier, der opstår i menneskelige fællesskaber og gennem det at være aktiv i en hverdag sammen med andre (Bech-Jørgensen, 1988). Skal der udvikles motivation for genoptræning, må kilderne hertil findes og udvikles. Hverdagslivet kan bidrage til udvikling af motivation for genoptræning og berige den. Det, der skal til i denne ikke-kendte situation, er kræfter til at overleve og tro på livet - trods alt.

Endelig er det, det hverdagsliv, som borgeren håndterer undervejs i rehabiliteringsprocessen, det hverdagsliv som tidligere var og det som fremtidigt bliver borgerens, som er grundlaget for borgerens forståelse af sig selv, og sin relation til andre. På den måde er de forskellige argumenter for hverdagslivets betydning undervejs i rehabilitering bundet sammen.

Borgerens indefra-perspektiv og deltagelse

Når en borger med særlige funktionsevnebegrænsninger møder sundhedsvæsenet må indsatserne tilpasses ham. Herved skal det potentiale af rehabiliterings- og genoptræningsmuligheder, der står til rådighed for alle, individualiseres. De professionelle 'udefra-perspektiv' på borgerens situation skal suppleres med borgerens eget 'indefra-perspektiv'. Borgerens egen indsigt i egen situation, i egne kropslige problematikker og betydningen af alt dette i vedkommendes hverdagsliv, skal gives en plads i samarbejdet mellem borgerne og den sundhedsprofessionelle. Det kan kun ske gennem en borgerorienteret og samarbejdende indsats. Det er i dag bredt anerkendt, at borgerens og også de pårørendes deltagelse er en nødvendig forudsætning for at indsatserne kan blive formet til den situation, hvor de skal vise deres nytte, nemlig i borgerens hverdagsliv. Hensigtsmæssige professionelle arbejdsmetoder er under udvikling.

En holistisk indsats

Rehabilitering er altså mere og andet end genoptræning af kropslige funktioner og daglige færdigheder. Rehabilitering sætter fokus på den forandring personen står midt i, ikke alene kropsligt, men også bredere i et hverdagslivsperspektiv, personligt og socialt. Mange betragter i dag rehabiliteringsbegrebet som et overordnet og samlende begreb for en lang række indsatser hvoraf genoptræning er en del - om end en vigtig del. Lægelig behandling af kropslige funktioner, der ofte er afgørende for overlevelse, brugen af kompensatoriske hjælpemidler, tilpasning af bolig, arbejdsprøvning er eksempler på andre dele.

Flere af de nævnte forskere benytter begrebet holisme om den rehabilitering, der skal udvikles. Der skrives om holistiske modeller og holistiske rammer for rehabilitering. Min forskning, der har bidraget til at understrege, at det er vigtigt at inddrage borgerens egne perspektiver på eget hverdagsliv og på mulige rehabiliteringsinitiativer i forhold hertil, søger også på denne måde et helhedsperspektiv.

Referencer til artiklen fås hos Tove.Borg@mail.tele.dk

Artiklen er skrevet i stor taknemmelighed til Vanføre Fonden for forskerprisen 2008.

Billedet Ikaros er et af de kendte 'gouache cut-outs' af maleren Matisse fra serien Jazz (1944). Matisse malede papirfladerne og brugte sin lange saks. Sådan blev billederne til. Kun få har bemærket, at Matisse som nu var i halvfjerdserne, ikke var ganske rask. Han var opereret for tumor i tyktarmen og det var ikke længere muligt for ham at stå op og male som før. Han tog sit fysiske handicap på sig som et vilkår og som en udfordring og begyndte at bruge sig selv på en anden måde. Han citeres for at have sagt: 'Jeg kan tegne i farve' og 'det at forme den levende farve er som direkte at skære en skulptur' (Néret, Gilles, 1997, Matisse, Taschen). Mistede muligheder blev afløst af nye.

Icare, stencil plate, Jazz, Tériade éditeur, 1947
(c) Succession H. Matisse / billedkunst.dk 2009
Photo : Archives Matisse (D.R.)

Årsregnskab

for Vanførefonden 2008/2009

Indhold af årsregnskabet

Påtegninger

Ledelsesberetning

Anvendt regnskabspraksis

Resultatopgørelse

Balance

Noter

Den uafhængige revisors påtegning

Til fondsbestyrelsen i Vanførefonden

Vi har revideret årsregnskabet for Vanførefonden for regnskabsåret 1. april 2008 - 31. marts 2009 omfattende ledelsesberetning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter. Årsregnskabet aflægges efter lov om fonde og foreninger.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om fonde og foreninger. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for fondens udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede,

med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af fondens interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion. Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. marts 2009 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. april 2008 - 31. marts 2009 i overensstemmelse med lov om fonde og foreninger

Supplerende oplysninger

Fondens udlån er værdiansat til udlånenes nominelle værdi, 16.782.132 kr., med fradrag af en reservation til imødegåelse af tab på 3.535.308 kr., eller i alt 13.246.824 kr.

Lånenes reelle værdi, herunder tilstrækkeligheden af reservationen til imødegåelse af eventuelle tab, er ikke opgjort.

Udlånenes bogførte værdi skal bedømmes ud fra fondens formål.

Med hensyn til værdiansættelsen af udlån henviser vi endvidere til omtalen i note 4.

København, den 19. maj 2009
KPMG
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Torben Vonsild
statsaut. revisor

Ledelsesberetning

Beretning

Formål og aktiviteter

Vanførefondens formål er at yde støtte, eventuelt i form af lån til vanføre i Danmark i det omfang sådan støtte ikke ydes af det offentlige.

Årets resultat og økonomiske stilling

Årets resultat før uddelinger udgør 6.363.863 kr. mod 5.823.639 kr. i 2007/08.

Fondens bundne kapital udgør 100.360.156 kr. mod 100.044.999 kr. pr. 31. marts 2008

.

Uddelinger

Fonden har i lighed med tidligere år modtaget et stort antal ansøgninger bl.a. fra institutioner, foreninger og enkeltpersoner om støtte.

Årets uddelinger udgør 6.116.500 kr. mod 5.377.000 kr. i 2007/08.

Dispositionskontoen udgør 1.827.432 kr. efter ovennævnte uddelinger

Fremtiden

Det nuværende uddelingsniveau forventes fastholdt i 2009/10 i overensstemmelse med den fastlagte uddelingspolitik.

Begivenheder efter statusdagen

Der er ikke efter regnskabsårets udløb indtruffet begivenheder, der skønnes at have betydning for årsregnskabet for 2008/09.

Bestyrelsen

Pia Gjellerup

Susanne Olsen

Vagn Ry Nielsen

Anders Andersen

Ole Bjerregaard

Chr Bojsen-Møller

Thomas Børner

Erna Christensen

Hanne Bech Hansen

Gunnar Schiøler

formand
næstformand
kasserer

På Vanførefondens årsmøde den 19. maj 2009 vil formanden aflægge årsberetning, der ligeledes vil blive trykt og offentliggjort.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Årsregnskabet for 2008/09 er aflagt i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om fonde og visse foreninger.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år

Resultatopgørelsen

Renter af obligationer og pantebreve samt udbytte af aktier indtægtsføres ved forfald.

Modtagen arv og bidrag, som af bidragsyder er bestemt til uddeling, indtægtsføres i resultatopgørelsen.

Uddelinger medtages i overskudsdisponeringen, når der fra fondsbestyrelsen er givet tilsagn om uddelingen.

Balancen

Udlån optages til pålydende værdi med fradrag for afdrag og hensættelse til imødegåelse af eventuelle tab.

Udlån foretaget efter 4. september 2001 uden sikkerhedsstillelse, optages under disponible aktiver.

Værdiansættelsen af udlån skal betragtes under hensyntagen til fondens formål snarere end udlånenes værdi i handel ogandel.

Obligationer og aktier er værdiansat til børskurser ultimo regnskabsåret. Udtrukne obligationer optages til kurs 100.

Inventar og edb-udstyr afskrives over 3 år.

Kursreguleringer vedrørende værdipapirer føres på kursreguleringsfond under fondens bundne kapital.

Modtagen arv indgår i fondens grundkapital i de tilfælde, hvor arvelader ikke har bestemt, at arven skal uddeles af fonden.

Bevilgede uddelinger, der ikke er udbetalt ultimo regnskabsåret, overføres til bevilgede, ikke udbetalte tilskud. Tilbageførte uddelinger indtægtsføres i resultatopgørelsen.

Resultatopgørelse

	Note	2008/09	2007/08
Indtægter			
Renter og udbytter		6.022.874	5.205.235
Indgåede bidrag m.v.	1	1.040.901	1.084.264
Tilbageførte bevillinger		11.550	242.000
Indtægter i alt		7.075.325	6.531.499
Omkostninger			
Gager		315.002	314.950
Husleje m.v.		28.591	31.432
Forvaltningsafgift		40.000	40.000
Kapitalpleje		77.979	76.551
Revision og regnskabsmæssig assistance		106.250	134.375
Kontorholdsomkostninger		118.127	85.092
Afskrivninger	5	25.513	25.460
Omkostninger i alt		711.462	707.860
Årets resultat før skat		6.363.863	5.823.639
Skat	2	0	0
Årets resultat		6.363.863	5.823.639
Overskudsdisponering			
Årets resultat		6.363.863	5.823.639
Overført overskud		1.580.069	1.133.430
Til disposition		7.943.932	6.957.069
Der fordeles således:			
Bevilgede uddelinger	3	6.116.500	5.377.000
Overført til disponibel kapital		1.827.432	1.580.069
		7.943.932	6.957.069

Balance

	Note	2008/09	2007/08
AKTIVER			
Bundne aktiver, Udlån			
Udlån	4	13.241.364	13.528.357
Værdipapirer			
Obligationer		84.051.548	77.103.496
Præmieobligationer		13.443	14.423
Aktier		2.680.213	9.266.334
Udlån og værdipapirer i alt		99.986.568	99.912.610
Likvide beholdninger		373.581	132.382
Overføres fra disponible aktiver		7	7
Bundne aktiver i alt		100.360.156	100.044.999
Disponible aktiver			
Udlån	4	5.460	8.769
Likvide beholdninger		6.771.799	4.637.675
Materielle anlægsaktiver	5	17.153	40.733
Andre tilgodehavender		0	225.000
Tilgodehavende udbytteskat		164.351	170.879
		6.958.763	5.083.056
Overføres til bundne aktiver		-7	-7
Disponible aktiver i alt		6.958.756	5.083.049
AKTIVER I ALT		107.318.912	105.128.048
PASSIVER			
Fondens kapital			
Grundkapital	6	97.624.782	96.196.503
Kursreguleringsfond	7	2.735.374	3.848.496
Bunden kapital		100.360.156	100.044.999
Disponibel kapital		1.827.432	1.580.069
Fondens kapital i alt		102.187.588	101.625.068
Gældsforpligtelser			
Bevilgede, ikke udbetalte tilskud		5.079.500	3.459.000
Skyldig A-skat m.v.		16.142	8.297
Anden gæld		35.682	35.683
Gældsforpligtelser i alt		5.131.324	3.502.980
PASSIVER I ALT		107.318.912	105.128.048

Noter

1 Indgåede bidrag m.v.

Tilskud fra tips- og lottopuljen	900.000
Øvrige bidrag	140.901
	1.040.901

2 Årets resultat før uddelinger m.v.

Fondens skattepligtige indkomst udløser ikke betaling af skat.
Der er ikke betalt skat i regnskabsåret.

3 Uddelinger

Fonden har i 2008/09 foretaget eller givet tilsagn om tilskud i henhold til fondens formål med 6.116.500 kr., som specificeres således:

Forsamlingshuse, skoler, foreninger, sport, hobby, plejehjem m.v.

Dansk Skoleidræt	*	25.000	
FDF Sejlcenter Limfjord	*	40.000	
Foreningen Hvilsom Kulturhus	*	30.000	
Handestegnens Borger og Kulturhus		30.000	
HandiRideCLub	*	15.000	
Haslev udvidede Højskole	*	80.000	
Havredal Kultur- og Forsamlingshus	*	30.000	
KFUM i Herning	*	50.000	
KFUMs Soldaterhjem	*	30.000	
LAVIA – Viborg Atletik – kørestolstennis	*	67.000	
Norup Landsbyforening	*	30.000	
Nørskovlund Forsamlingshus		35.000	
Rideklubben "Mulen"	*	50.000	
Tante Andante børnehus i Lemvig		25.000	
Vordingborg Handicap Idræt	*	23.000	
Øster Starup Forsamlingshus	*	30.000	590.00

Sociale, humanitære og velgørende formål

Projekt "Mulighedernes Land"	*	1.000.000	
Personlegater		600.000	
Respirationscenter Øst		10.000	1.610.000
transport			2.200.000

Noter

3 Uddelinger (fortsat)

transport			2.200.000
Ferierejser og hjælperes deltagelse arrangeret af			
Dansk Handicap Forbund		2.300.000	
Handicappede børns ferier		50.000	
Rejsefond for Voksne Spastikere		20.000	
Rejsegruppen af 1985 for fysisk handicappede	*	20.000	2.390.000
Sygdomsbekæmpende formål og forskning samt oplysning om de vanføres problemer og vanførearbejdet			
Center for Hjerneskade	*	100.000	
DALYFO – Dansk Lymfødem forening	*	50.000	
Dansk Handicap Forbund		200.000	
Det Centrale Handicapråd	*	200.000	
”Dictus” programmet	*	246.500	
Egmont Højskolen	*	190.000	
Handi-K@ - Handi Trivsel		10.000	
Handi-K@ - Kommunikationslinien	*	10.000	
Handi-K@ - Navigator	*	10.000	
NNDR– Nordic Network on Disability Research	*	25.000	
RYK – Rygmarvsskadede i Danmark		100.000	
Sammenslutningen af Unge Med Handicaps	*	60.000	
Statens Institut for Folkesundhed	*	200.000	1.401.500
Opmuntringspris			25.000
Forskerpris			100.000
			6.116.500

* Bevilgede tilskud, der ikke er udbetalt ultimo regnskabsåret

Noter

4 Udlån

Udlån foretaget før 4. september 2001, bundne aktiver	13.241.364
Udlån foretaget efter 4. september 2001, disponible aktiver	5.460
Udlån i alt	13.246.824

Udlånene sammensætter sig således:

Udlån, som forrentes og afdrages:

Lån med rente, med pant	9.054.571	
Lån med rente, uden pant	855.761	9.910.332

Udlån, der ikke er forrentet:

Lån uden rente, med pant	6.249.500	
Lån uden rente, uden pant	611.500	6.861.000

Supplerende billån	10.800
	16.782.132
Hensat til eventuelle tab på udlån	-3.535.308
	13.246.824

Udlånene på nominelt 16.782.132 kr. ydes uden sikkerhedsstillelse bortset fra lån mod sikkerhed i fast ejendom. Lånenes reelle værdi - herunder tilstrækkeligheden af reservationen til imødegåelse af eventuelle tab på fondens udlån, 3.535.308 kr., er ikke opgjort. Lånenes bogførte værdi må mere bedømmes ud fra fondens formål end ud fra værdien i handel og vandel.

Afdrag på udlån udgør 290.302 kr. Fondens udlån er i regnskabsåret således formindsket med 290.302 kr.

Noter

5 Materielle anlægsaktiver

	Driftsmateriel og inventar	EDB-udstyr	I alt
Anskaffelsessum 1. april 2008	61.095	15.284	76.379
Tilgang	0	1.933	1.933
Anskaffelsessum 31. marts 2009	61.095	17.217	78.312
Af- og nedskrivninger 1. april 2008	25.456	10.190	35.646
Årets afskrivninger	20.365	5.148	25.513
Af- og nedskrivninger 31. marts 2009	45.821	15.338	61.159
Regnskabsmæssig værdi 31. marts 2009	15.274	1.879	17.153

6 Grundkapital

Grundkapital den 1. april 2008		96.196.503
Modtagne arvebeløb		3.580.464
Realiserede kurstab på obligationer, overført fra kursreguleringsfond		-733.812
Realiserede kurstab på aktier, overført fra kursreguleringsfond		-1.418.373
		97.624.782

7 Kursreguleringsfond

Obligationer

Saldo den 1. april 2008	1.671.964	
Kursregulering i 2008/09	-5.845	
Realiseret kurstab overført til grundkapital	733.812	2.399.931

Aktier:

Saldo den 1. april 2008	2.176.532	
Kursregulering i 2008/09	-3.259.462	
Realiseret kurstab overført til grundkapital	1.418.373	335.443

2.735.374

Vanførefondens Priser

Opmuntringsprisen er tildelt følgende:

1994	Steen Christiansen (pædagog og klubleder)
1995	Gram A/S
1996	Kirsten Sørrig (journalist)
1997	Erik Clausen (filminstruktør m.v.)
1998	Ole Lauth (højskoleforstander)
1999	Erik Bahn (arkitekt m.a.a.)
2000	Kolding Kommune
2000	Bente Milton (instruktør)
2001	Viggo Rasmussen (socialrådgiver)
2002	Lone Barsøe (socialrådgiver)
2003	Mogens Wiederholt (centerleder)
2003	Stig Langvad (formand for DSI)
2004	Karavana Band, Århus
2005	Jørgen Knudsen (direktør)
2005	René Nielsen (direktør)
2006	Jens Bork
2007	Hanne Klitgaard Larsen (forfatter)
2008	Lena Nielsen
2009	Jørgen Lenger (udviklingschef)

Forskerprisen er tildelt følgende:

1994	Poul Østergaard (arkitekt)
1995	Fin Biering-Sørensen (overlæge dr. med.)
1996	Morten Haugland (adjunk, ph.d)
1997	Forskergruppen: Hans Clausen (lektor, lic.pæd.) Birgit Dyssegaard (amtspsykolog, cand.psyk.) Birgit Kirkebæk (lektor, dr. pæd.) Karin Storm (afdelingssygeplejerske)
1998	Helle Holt (cand.adm.pol.,ph.d.)
1998	Hanne Rasmussen (arkitekt)
1999	Erik Jacobsen (overlæge)
2000	Niels Ole Bernsen (prof. ,dr. phil.)
2001	Lone Kobberholm Storgaard (arkitekt ph.d.)
2001	Sven Kreiborg (proff. overtandl., dr.odont, ph.d.)
2002	Hanne Katrine Krogstrup (lektor)
2003	Steen Bengtsson (seniorforsker)
2004	Kirsten Ketscher (professor, dr. jur.)
2004	Thomas Sinkjær (professor, dr. med. et lic.techn.)
2005	Peter Uldall (overlæge dr. med.)
2006	Anthony Brooks (lektor)
2007	John Rasmussen (professor)
2008	Tove Borg (seniorforsker, ergoterapeut, ph.d.)
2009	Louise Bøttcher (eks. lektor, cand. psych. ph.d.)

Repræsentationer

Vanførefondens repræsentation i bestyrelser og udvalg

Christiane Høj
De Vanføres Boligselskab
Egmont Højskolen
Hou Søsportcenter
Nørgårds Højskole
Pensionistrejser

Legater

Vanførefonden har i regnskabsåret administreret følgende legater

Forskningsfonden vedr. medfødte sygdomme
Elisabeth Graus Fond
Grete Levins Fond
Ejnar M. Petersens Legat
Marie, Jørgen og Gudrun Werners Fond

Vanførefondens bestyrelse

**Formand, fhv. finansminister
Pia Gjellerup
Dalgas Boulevard 50
2000 Frederiksberg**

**Næstformand, landsformand DHF
Susanne Olsen
Dansk Handicap Forbund
Hans Knudsens Plads 1 A
2100 København Ø**

**Kasserer, fhv. borgmester
Vagn Ry Nielsen
Søndergade 43,2
8700 Horsens**

**Jurist Anders Andersen,
Keidamsvej 7
4760 Vordingborg**

**Virksomhedsrådgiver Ole Bjerregaard
Schimmelsmanns Have 5
2930 Klampenborg**

**Advokat Chr. Bojsen-Møller
Plesner
Amerika Plads 37
2100 København**

**Kommitteret Thomas Børner
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K**

**Hovedkasserer DHF, Erna Christensen
Højgårdstoft 67
2630 Tåstrup**

**Fhv. politidirektør Hanne Bech Hansen
Nordkrog 31
2900 Hellerup**

**Overlæge Gunnar Schiøler
Jagtvej 208, 2 tv
2100 København Ø**

Vanførefondens sekretariat

**Inge Moustgaard
Vanførefonden
Nørre Voldgade 90,3,
1358 København K**

Vanførefondens repræsentantskab

Vicedirektør Carsten Andersen
Forsikring & Pension
Amaliegade 10
1256 København K

Direktør Orla D. Andersen
Dronningens Tværgade 46,4
1302 København K

Fhv. næstformand Tine Auvig-Huggenberger
Søndermarksvej 7,1
2500 Valby

Direktør Helge Barnewitz
Dansk Handicap Forbund
Hans Knudsens Plads 1 A
2100 København Ø

Landsformand
Flemming Bay-Jensen
Torvegade 136 B
6700 Esbjerg

Vicedirektør Inger-Marie Bruun-Vierø
Åboulevard 18, 2 tv
2200 København N

Landsdommer
Hans Henrik Brydensholt
Heibergsgade 18, 4 th.
1056 København K

Overlæge, dr.med.
Steen Bach Christensen
HS Rigshospitalet - Afd. 2162
Blegdamsvej 9
2100 København Ø

Filminstruktør
Erik Clausen
Enghave Plads 14
1670 København V

Borgmester Ove E. Dalsgaard
Ballerup Rådhus
Hold-an Vej 7
2750 Ballerup

Direktør Kaj Dreijer
Digevej 22
4872 Idestrup

Adm.direktør Johannes Due
Sygeforsikringen danmark
Palægade 5
1261 København K

Bestyrelsesformand
Børge Munk Ebbesen
Viggo Rothesvej 31
2920 Charlottenlund

Fhv. amtsborgmester Søren Eriksen
Kalundborgvej 6
4281 Gørlev

Fhv. borgmester Hanne Falkenstein
Alsvej 103
2970 Hørsholm

Ældrerådsformand
Kirsten Feld
Knud den stores vej 36, lejl. 210
4000 Roskilde

Direktør Charlotte Fuglsang
Danmarks lungeforening
Strandboulevarden 47 B
2100 København Ø

Journalist Mogens Gyde
Communiqé
Ryvangs Allé 50
2900 Hellerup

Fhv. politidirektør
Hanne Bech Hansen
Nordkrog 31
2900 Hellerup

Direktør Helge Hjortdal
Hovedgaden 33, 2 sal
3460 Birkerød

Fhv. formand for Folketinget,
direktør Svend Jakobsen
Hvidestensparken 3 G
2630 Tåstrup

Direktør Hans Jørgen Jensen
Egholmvej 15
2830 Virum

Sekretær Birgitte Kauffmann
Stoltenbergsgade 1
1576 København V

Fhv. minister Flemming Kofod-Svendsen
Kajerødgade 5 B
3460 Birkerød

Fhv. bestyrelsesformand
Jens Knudsen Kokborg
Solkrogen 14
6933 Kibæk

Prorektor Hanne Krogstrup
Aalborg Universitet
Frederik Bajers Vej 5
9220 Aalborg Ø

Skomagemester Ove Larsen
H.C. Ørstedesvej 57
1879 Frederiksberg C

Professor Kai Lemberg
Sundvænget 9
2900 Hellerup

Direktør Peter Leschly
Udbyhøjvej 107
8930 Randers NØ

Fhv. minister
Sonja Mikkelsen
Junivej 35
8210 Århus V

Fhv. departementschef
Finn Mortensen
Enghaven 14
4000 Roskilde

Direktør Ib Bjerring Nielsen
Hvidsværmervej 40
2610 Rødovre

Adm. chef Karl Vilhelm Nielsen
Hjulbyvej 11
2740 Skovlunde

Fhv. borgmester Vagn Ry Nielsen
Søndergade 43, 2
8700 Horsens

Fhv. socialminister Aase Olesen
Ndr. Strandvej 254 B
3140 Ålsgårde

Journalist
Peter Olesen
Thyregodsvej 2
2500 Valby

Fhv. rigsantikvar Olaf Olsen
Strevelshovedvej 2, Alrø
8300 Odder

Hovedbestyrelsesmedlem Solvejg Pedersen
Danske Fysioterapeuter
Nørre Voldgade 90
1358 København K

Kommunikationsdirektør Nels Petersen
Nykredit
Kalvebod Brygge 1-3
1780 København V

Fhv. amtsrådsmedlem
Søren Grothe Petersen
Kildegårdsvej 5, st.
4736 Karrebæksminde

Socialrådgiver
Viggo Rasmussen
Horndrupvej 13
8660 Skanderborg

Fhv. kirke- og kommunikationsminister
Torben Rechendorff
Ørbækgårds Allé 623
2970 Hørsholm

Fhv. generalmajor Ulf Scheibye
Plantagekrogen 5
2950 Vedbæk

Fhv. finansminister Palle Simonsen
Tranevænget 8
2900 Hellerup

Formand Kirsten Stallknecht
Tunet 31
3450 Allerød

Biskop Erik Norman Svendsen
Nørregade 11
1165 København K

Direktør Mogens Wiederholt
Spastikerforeningen
Flintholm Alle 8
2000 Frederiksberg

Vedtægter

Vedtægter for Vanførefonden

Stiftet den 24. maj 1955

§ 1.

Fondens navn er Vanførefonden.
Fonden er stiftet af afdøde statsminister Viggo Kampmann.
Fondens hjemsted er Københavns Kommune.

§ 2.

Fondens formål er at yde støtte, eventuel i form af lån til Vanføre i Danmark, i det omfang sådan støtte ikke ydes af det offentlige herunder særlige bestræbelser på:

1. at revalidere vanføre,
2. at forbedre vanføres boligforhold,
3. at lette deres transport,
4. at fremskaffe egnede feriehem og forsamlingslokaler,
5. at støtte børne- og ungdomsarbejde blandt vanføre,
6. at sprede oplysning om vanføres problemer og vanførearbejdet.

§ 3.

Fonden ledes af en bestyrelse bestående af indtil 12 medlemmer, der sammensættes på følgende måde:
Fondens formand udpeges af repræsentantskabet efter indstilling fra bestyrelsen, et medlem udpeges af socialministeren, to medlemmer udpeges af bestyrelsen for SAHVA-fonden, tidligere (Samfundet og Hjemmet for Vanføre), fire medlemmer udpeges af hovedstyrelsen for Dansk Handicap Forbund, tidligere (Landsforeningen af Vanføre) og indtil fire medlemmer udpeges af fondens repræsentantskab.
Bestyrelsen vælger af sin midte næstformand og kasserer.
Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.
Bestyrelseshvervet er ulønnet.

§ 4.

Fonden tegnes af formanden og i hans forfald næstformanden eller kassereren, hver for sig i forbindelse med yderligere et medlem af bestyrelsen. Bestyrelsen kan meddele prokura.

§ 5.

I forbindelse med fondens daglige drift kan bestyrelsen nedsætte arbejdsudvalg, der konstituerer sig selv, og som ved specielle opgaver kan suppleres med medlemmer af repræsentantskabet eller andre med ekspertviden. Bestyrelsen kan antage den nødvendige lønnede medhjælp.

§ 6.

Fonden har et repræsentantskab, der består af indtil 100 medlemmer. Nye medlemmer udpeges af det til enhver tid siddende repræsentantskab under iagttagelse af princippet om repræsentation af såvel speciel sagkundskab som betydende arbejdsmarkeds-, erhvervs- og kulturorganisationer. Valget til fondens repræsentantskab gælder for en fireårig periode, således at en fjerdedel af repræsentantskabets medlemmer er på valg hvert år. Genvalg kan finde sted. Hvervet som repræsentantskabsmedlem er ulønnet.

§ 7.

Ordinært årsmøde indkaldes af bestyrelsen, og afholdes hvert år i maj måned. Indkaldelsen, der skal indeholde dagsorden for årsmødet, sker ved bestyrelsesformandens foranstaltning med mindst 4 ugers varsel ved skriftlig meddelelse. Et repræsentantskabsmedlem har ret til at få et bestemt emne behandlet på årsmødet, såfremt han skriftligt fremsætter krav herom senest den 15. marts. Sager der ikke er sat på dagsordenen til årsmødet kan ikke behandles på dette.

Dagsorden for årsmødet skal omfatte:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning om Vanførefondens virksomhed i det forløbne år.
3. Fremlæggelse af resultatopgørelse og status.
4. Valg af indtil fire medlemmer til bestyrelsen.
5. Valg af medlemmer til repræsentantskabet.
6. Valg af statsautoriseret revisor
7. Eventuelt

§ 8.

Uddeling af fondens midler sker efter beslutning på bestyrel-

sesmøder, der indkaldes af formanden med 14 dages varsel. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når formanden eller næstformanden og yderligere mindst 5 medlemmer er til stede. Beslutning træffes ved simpel stemmeflerhed. Står stemmerne lige, gør formandens eller i hans forfald næstformandens stemme udslaget.

I en af formandens autoriseret protokol optages en kort beretning om forhandlingerne, som godkendes af bestyrelsen på næstfølgende møde.

§ 9.

Fondens regnskab revideres af den på årsmødet valgte statsautoriserede revisor. En af bestyrelsesformanden autoriseret revisionsprotokol føres af den statsautoriserede revisor. Protokollen underskrives af bestyrelsens medlemmer som bekræftelse på, at de har gjort sig bekendt med indholdet.

§ 10.

Fondens regnskabsår går fra 1. april til 31. marts. Det af bestyrelsen udarbejdede og af den statsautoriserede revisor reviderede og påtegnede regnskab fremlægges på det ordinære årsmøde.

§ 11.

Fondens kapital kan efter bestyrelsens beslutning anbringes i fast ejendom, ejet som lejet, herunder som lån, når formålet er at forbedre vanføres boligforhold, at fremskaffe egnede feriehem og forsamlingslokaler til brug for vanføre, i værdipapirer i overensstemmelse med de af Justitsministeriet fastsatte regler herom og som indskud i pengeinstitut. Værdipapirer og kontante midler skal være anbragt i en af Justitsministeriet godkendt forvaltningsafdeling. Ved erhvervelse af fast ejendom skal der på denne tinglyses deklARATION om, at der ikke kan rådes over ejendommen ved salg eller pantsætning eller på anden måde uden tilladelse fra fondsmyndigheden.

§ 12.

Ændringer af fondens vedtægt kan besluttes af bestyrelsen

når forslag herom er optaget på dagsorden, og 2/3 af de tilstedeværende medlemmer stemmer derfor. Samme regler gælder ved fondens opløsning. Ved opløsning af fonden tager bestyrelsen bestemmelse om anvendelse af fondens midler til formål til gavn for vanføre i Danmark. Vedtægtsændringer og opløsning af fonden forudsætter repræsentantskabets samtykke.

Nærværende vedtægt træder i stedet for vedtægt af 24. maj 1955 med ændringer af 12. august 1987 og 6. september 1990.

Signeret den 8. september 1998 af Vanførefondens bestyrelse:

Palle Simonsen, formand
Karen Madsen, næstformand
Gert Kristensen, kasserer

Helge Barnewitz
Chr. Bojsen-Møller
Helge Hjortdal
Winnie Larsen-Jensen
Finn Mortensen
Ove Enggaard Nielsen
Gunnar Schiøler

Vanførefonden

Vanførefonden, Sekretariatet

Nørre voldgade 90 3. sal • 1358 København K • Tlf: 33 13 48 38
info@vanfoerefonden.dk • www.vanfoerefonden.dk